

**Протокол
онлайн засідання Басейнової ради річок Причорномор'я**

03 червня 2025 року

№ 2

Початок проведення засідання: 10.00 год.

Присутні: 25 членів Басейнової ради річок Причорномор'я, що складає 76% від загального складу басейнової ради і дає можливість проведення засідання, 5 запрошених (усього 30 осіб, список додається).

Головував: Степаненко Сергій Миколайович - голова Басейнової ради річок Причорномор'я.

Порядок денний:

1. Про координацію та моніторинг виконання заходів Плану управління річковим басейном річок Причорномор'я (2025-2030)
2. Про шляхи комплексного збереження природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій
3. Про проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової екологічної програми технічної модернізації підприємств водовідведення та очищення стічних вод, що перебувають у державній або комунальній власності, на період до 2034 року»

За прийняття даного порядку денного

ГОЛОСУВАЛИ:

«ЗА» - 25

«ПРОТИ» - немає

«УТРИМАЛИСЬ» - немає

1. Про координацію та моніторинг виконання заходів Плану управління річковим басейном річок Причорномор'я (2025-2030)

Слухали: Івана Кічука – в.о. начальника БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, виконавчий секретар Басейнової ради річок Причорномор'я, Олега Гриба-начальника ВП БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю «Причорноморський центр водних ресурсів та ґрунтів»

Доповіли, що згідно п.1 наказу Державного агентства водних ресурсів України від 08 січня 2025 року №5 БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю є відповідальним за здійснення координації та моніторингу виконання плану управління річковим басейном річок Причорномор'я. На виконання п. 2.4 вищезазначеного наказу Державного агентства водних ресурсів БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю надало Держводагентству звіт за I квартал 2025 року щодо реалізації ПУРБ та заходів щодо досягнення екологічних цілей у межах річкового басейну річок Причорномор'я. Управлінням для покращення взаємодії з територіальними громадами та отримання інформації про виконання плану управління річковим басейном річок Причорномор'я надіслані 98 листів

стосовно врахування заходів у документах короткострокового та середньострокового планування, цільових програмах.

Станом на 27.05.2025 по басейну річок Причорномор'я отримано 43 відповіді від громад, а саме:

- Включено/буде включено до короткострокового та середньострокового планування – 19 громадами (Визирська, Лиманська, Теплодарська, Маяківська, Таїровська, Знам'янська, Вигодянська, Іванівська, Березівська, Татарбунарська, Роздільнянська, Дачненська, Новоборисівська, Овідіопольська, Арцизька, Білгород-Дністровська, Теплицька, Шабівська, Красносілська)

- Виконується (або виконується частково) згідно з раніше, або нещодавно прийнятими планами розвитку громад – 7 громадами (Лиманська, Саратська, Кароліно-Бугазька, Кулевчанська, Долинська, Ананьївська, Балтська)

- Не заплановано фінансування на 2025 рік, або не виконується у 17 громадах (Юженська, Буджацька, Куяльницька, Доброславська, Стрюківська, Петровірівська, Раухівська, Коноплянська, Чогодарівська, Старомаяківська, Чернівська, Тузлівська, Петровірівська, Бессарабська, Павлівська, Старокозацька, Одеська).

Виступили:

Світлана Слесаренко, ГО «Чорноморський Жіночий Клуб»

Які заходи заплановані для реалізації у 2025 році?

Тетяна Галушкіна, ГО «Жінки за довкілля»

Чи включено пропозиції ГО до Програми заходів ПУРБ?

Сергій Степаненко, голова Басейнової ради

Листи було написано тільки тим громадам, які є відповідальними за виконання заходів ПУРБ?

1. Найважливіше питання це фінансування заходів ПУРБ. У кожній територіальній громаді є стратегія розвитку, необхідно щоб заходи ПУРБ були включені до такої стратегії.

2. Мене здивувало, що деякі громади не відповіли на листи, тобто вони не зацікавлені виконувати заходи ПУРБ, які самі ж запропонували.

3. Пропоную до складу Робочої групи включити хоча би одного представника басейнової ради.

Олег Чижик, заступник начальника БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, заступник голови Басейнової ради річок Причорномор'я.

Пропоную всім членам басейнової ради у публічних виступах, на зустрічах, семінарах нагадувати про необхідність виконання заходів ПУРБ та повідомляти про це секретаріат басейнової ради для розповсюдження інформації.

Світлана Слесаренко, ГО «Чорноморський Жіночий Клуб».

Пропоную провести семінар з громадськими організаціями для пошуку джерел фінансування заходів ПУРБ.

Запропоновано винести на голосування наступні питання:

- представлену інформацію про поточний стан реалізації заходів, визначених у додатку 11 Плану управління річковим басейном річок Причорномор'я, взяти до відома та врахування в роботі,

- членам басейнової ради активізувати роботу щодо реалізації виконання ПУРБ річок Причорномор'я в частині пошуку шляхів фінансування, надати секретаріату басейнової ради кандидатури для включення до складу Робочої групи з питань координації дій по впровадженню та виконанню заходів ПУРБ річок

Причорномор'я та ПУРБ Дунаю (суббасейн нижнього Дунаю),

- провести семінар з громадськими організаціями для поширення інформації про ПУРБ та активізації пошуку джерел фінансування заходів.

ГОЛОСУВАЛИ:

«ЗА» - 25

«ПРОТИ» - немає

«УТРИМАЛИСЬ» - немає

Вирішили:

1.1. Представлену інформацію про поточний стан реалізації заходів, визначених у додатку 11 Плану управління річковим басейном річок Причорномор'я, взяти до відома та врахування в роботі.

1.2. Членам басейнової ради активізувати роботу щодо реалізації виконання ПУРБ річок Причорномор'я в частині пошуку шляхів фінансування, інвесторів, донорів тощо, а також співпраці з органами виконавчої влади, обласними військовими адміністраціями, органами місцевого самоврядування щодо виконання програми заходів ПУРБ річок Причорномор'я.

1.3. Членам басейнової ради надати секретаріату басейнової ради кандидатури для включення до складу Робочої групи з питань координації дій по впровадженню та виконанню заходів ПУРБ річок Причорномор'я та ПУРБ Дунаю (суббасейн нижнього Дунаю).

1.4. БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю провести семінар з громадськими організаціями для поширення інформації про ПУРБ та активізації пошуку джерел фінансування заходів.

2. Про шляхи комплексного збереження природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій

Слухали: *Сергія Степаненка, голову Басейнової ради річок Причорномор'я*

Доповів, що з кінця 80-х років ХХ сторіччя на водні ресурси річок Причорномор'я великий вплив має сучасна зміна клімату. Так, середній багаторічний річний стік р.Тилігул за період 1989-2011 рр. зменшився на 37% порівняно з періодом 1953-1988 рр., що поряд з надзвичайно високим неконтрольованим використанням водних ресурсів в басейні Тилігульського лиману к середині 10-х років ХХІ сторіччя призвело до обміління лиману, різкого підвищення його солоності, літніх «рибних задух» та інших негативних гідроекологічних наслідків. Кліматичні прогнози на середину ХХІ століття свідчать про прискорення посушливості в Одеському регіоні.

Тому у 2016-2021 роках в рамках регіональної комплексної програми з охорони довкілля Одеської області був частково (приблизно на 73%) реалізований проєкт *«Реконструкція з'єднувального каналу між Тилігульським лиманом і Чорним морем на території Комінтернівського району Одеської області»*, що значно покращило гідроекологічний стан лиману, але не вирішило питання досягнення сталого доброго гідроекологічного стану лиману.

Серед існуючих проблем щодо збереження природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій головними є такі:

1) Незавершеність виконання проєкту *Реконструкція з'єднувального каналу між Тилігульським лиманом і Чорним морем на території Комінтернівського району Одеської області*, в ході якого був створений штучний з'єднувальний канал довжиною біля 1700 метрів, шириною 23 метри і глибиною від 0,5 до 1,5 метрів, призводить до постійного накопичення великої кількості піску з морської сторони створеного з'єднувального каналу та його повного перекриття. Незадовільний стан каналу, що з'єднує лиман із морем, через його незавершеність та прорахунки проєкту значною мірою ускладнюють процес водообміну.

2) Катастрофічний гідроекологічний стан річки Тилігул не забезпечує природніх процесів надходження прісної води до лиману, що має непередбачувані наслідки для збереження Тилігульського лиману, екологічна система якого має унікальні умови для життя тваринного і рослинного світу Причорномор'я;

3) Розпорошеність управління Тилігульським лиманом та прибережними територіями має наслідком погіршення гідроекологічного стану лиману, невирішеність проблем зменшення антропогенного навантаження на лиман, низький рівень рекреаційної та природоохоронної інфраструктури, наявність браконьєрської діяльності. На східному та західному берегах лиману розташовано два однойменних регіональних ландшафтних парки, що є комунальними підприємствами Одеської та Миколаївської обласних адміністрацій відповідно — Тилігульський регіональний ландшафтний парк (Одеська область) і Тилігульський регіональний ландшафтний парк (Миколаївська область).

Вирішення всіх цих проблем має стати основою міжрегіональної комплексної програми збереження природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій. Основною частиною цієї програми мають стати заходи щодо збереження доброго гідроекологічного стану Тилігульського лиману, в тому числі заходи щодо реконструкції з'єднувального каналу лиману з Чорним морем та заходи щодо відновлення доброго гідроекологічного стану р. Тилігул.

Запропонований проєкт заходів щодо збереження доброго гідроекологічного стану Тилігульського лиману.

Виступили:

Світлана Слесаренко, ГО «Чорноморський Жіночий Клуб»

Які заходи по Тилігульському лиману передбачені в ПУРБ?

В цілому підтримую запропоновані заходи щодо досягнення доброго гідроекологічного стану Тилігульського лиману.

Юрій Тучковенко, запрошений експерт

Чи є сенс створення такого міжрегіонального органу? Може краще створити Національний природний парк «Тилігульський»?

В цілому підтримую запропоновані заходи щодо досягнення доброго гідроекологічного стану Тилігульського лиману.

Сергій Степаненко, голова Басейнової ради

Що стосується національного природного парку – це добра справа і робота на цьому напрямі йде вже 5-7 років. Але є приклад Куяльницького національного природного парку, який показує, що фінансування з боку держави немає. Тому місцеві громади мають не чекати урядових рішень, а брати справу порятунку лиману у свої руки.

Дмитро Мац, Миколаївська ОД(В)А

Фінансування національних парків в рази менше ніж регіональних.

Це питання можна обговорити на спільній комісії. Пропозиція щодо створення міжрегіонального органу дуже слушна.

Тетяна Галушкіна, ГО «Жінки за довкілля»

Необхідно врахувати кліматичні зміни.

Світлана Гоштинар, ТОВ «Бюро права»

Хто буде входити до складу міжрегіонального органу?

Запропоновано винести на голосування питання щодо ініціювання розробки комплексної міжрегіональної програми збереження природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій та створення міжрегіонального органу координації заходів щодо збереження, сталого використання та розвитку природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій.

ГОЛОСУВАЛИ:

«ЗА» - 25

«ПРОТИ» - немає

«УТРИМАЛИСЬ» - немає

Вирішили:

2.1. Секретаріату Басейнової ради річок Причорномор'я підготувати звернення до Одеської та Миколаївської ОДА та обласних рад щодо необхідності термінових заходів по збереженню природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій. В тому числі:

- Розробити комплексну міжрегіональну програму збереження природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій та затвердити її на сесіях Одеської та Миколаївської обласних рад. Основною частиною цієї програми мають стати заходи щодо збереження доброго гідроекологічного стану Тилігульського лиману, в тому числі заходи щодо реконструкції з'єднувального каналу лиману з Чорним морем та заходи щодо відновлення доброго гідроекологічного стану р. Тилігул.

- Створити міжрегіональний орган координації заходів щодо збереження, сталого використання та розвитку природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій, першочерговим завданням якого має стати контроль за реалізацією заходів запропонованої комплексної міжрегіональної програми використання природних ресурсів Тилігульського лиману та прилеглих прибережних територій на 2026-2030 роки. До складу цього органу (з назвою, наприклад, міжрегіональна Наглядова рада Тилігульського лиману) мають увійти представники Одеської та Миколаївської обласних рад, керівники департаментів екології та природних ресурсів Одеської та Миколаївської обласних військових

адміністрацій, керівники Тилігульських регіональних ландшафтних парків, представники Южненської міської громади (Одеський район); Визирської сільської громади (Одеський район); Курісовської сільської громади (Березівський район); Березівської міської громади (Березівський район); Березанської селищної громади (Миколаївський район); Коблівської сільської громади (Миколаївський район), представники Басейнової ради річок Причорномор'я та наукових організацій. Виконавчим органом міжрегіональної Наглядової ради має стати спільне міжрегіональне комунальне підприємство.

3. Про проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової екологічної програми технічної модернізації підприємств водовідведення та очищення стічних вод, що перебувають у державній або комунальній власності, на період до 2034 року»

Слухали: *Олег Чижик – заступник начальника БУВР річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, заступник голови Басейнової ради річок Причорномор'я*

Доповів про те, що на сайті Міністерства розвитку громад та територій 8 травня оприлюднено інформаційне повідомлення про Проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової екологічної програми технічної модернізації підприємств водовідведення та очищення стічних вод, що перебувають у державній або комунальній власності, на період до 2034 року». Метою прийняття даного розпорядження є захист навколишнього природного середовища від негативного впливу скидання стічних вод шляхом будівництва та модернізації підприємств водовідведення та очищення стічних вод, впровадження інноваційних технічних рішень та створення економічно привабливих умов для реалізації інвестиційних проєктів у сфері водовідведення, а також підвищення рівня доступу населення до послуги централізованого водовідведення.

Озвучив перелік зауважень щодо даного проєкту розпорядження, запросив членів басейнової ради розглянути даний проєкт розпорядження та терміново надати свої пропозиції та зауваження на електронну пошту секретаріату басейнової ради для узагальнення та направлення від імені басейнової ради до Міністерства розвитку громад та територій.

ГОЛОСУВАЛИ:

«ЗА» - 25

«ПРОТИ» - немає

«УТРИМАЛИСЬ» - немає

Вирішили:

3.1. Членам басейнової ради розглянути Проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової екологічної програми технічної модернізації підприємств водовідведення та очищення стічних вод, що перебувають у державній або комунальній власності, на період до 2034 року» та терміново надати свої пропозиції та зауваження на електронну пошту секретаріату

басейнової ради для узагальнення.

3.2. Секретаріату басейнової ради узагальнити пропозиції та зауваження членів басейнової ради та підготувати звернення від Басейнової ради річок Причорномор'я до Міністерства розвитку громад та територій України.

Голова басейнової ради

Сергій СТЕПАНЕНКО

Виконавчий секретар ради

Іван КІЧУК